

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MUZIEJŲ ĮSTATYMO NR. I-930 PAKAITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
(toliau - Projektas)
(TAP-22-1711; TAIS Nr. 22-10998(2))

2022-10-17 Nr. NV-2971

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projektu nauja redakcija dėstomo Lietuvos Respublikos muziejų įstatymo (toliau – Įstatymo projektas) 3 straipsnyje reikia atsisakyti nuorodos į pagrindinius principus (nes kitų – nepagrindinių principų - Įstatymo projektas nenumato).
2. Įstatymo projekto 3 straipsnio 2 punkte nurodomų nediskriminavimo pagrindų dėstymo eiliškumas turėtų būti toks, kaip nurodyta Lygių galimybių įstatyme
3. Reikia tikslinti Įstatymo projekto 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte formuluojamą Kultūros ministerijos funkciją „<...> rengia muziejų veiklą reglamentuojančių teisės aktų projektus ir juos priima“, nes ne visi teisės aktai bus įforminami kaip kultūros ministro įsakymai, kai kurie jų bus teikiami Vyriausybei (įstatymų ir Vyriausybės nutarimų projektai). Be to, iš viso siūlome įvertinti tokios funkcijos nurodymo tikslingumą Įstatymo projekte (žr. Vidaus reikalų ministerijos teiktą pastabą Įstatymo projektui).
4. Strateginio valdymo įstatymo 9 straipsnio 3 punkte nurodoma, kad metiniai veiklos planai rengiami, jei jų rengimą numato atskirų strateginio valdymo sistemos dalyvių veiklą reglamentuojantys įstatymai. Siūlome įvertinti, ar nėra poreikio atitinkamomis nuostatomis papildyti Įstatymo projektą, aiškiai reglamentuojant, kokie muziejai gali turėti metinį veiklos planą. Atkreipiame dėmesį, kad Įstatymo projekte yra duodamos tik skirtingos blanketinės nuorodos: vienur vartojama formuluotė „strateginis ir (ar) metinis veiklos planas“ (pvz., 6 straipsnio 1 dalies 1 punktas), kitur- „strateginis ir metinis veiklos planas“ (6 straipsnio 4 dalis, 16 straipsnio 2 dalies 1 punktas), dar kitur – tik „metinis veiklos planas“ (6 straipsnio 6 dalis). Taip pat atkreipiame dėmesį, kad būtina suvienodinti formuluotes, kai jos vartojamos identiška prasme.
5. Įstatymo projekto 7 straipsnio 1 dalyje išbrauktini žodžiai „jeigu jie yra juridiniai asmenys“, nes tai, kad muziejų kompetencijų centrai yra tik juridiniai asmenys, yra nurodyta Įstatymo projekto 12 straipsnyje.

6. Įstatymo projekto 8 straipsnio 1 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje, 10 straipsnio 1 dalyje turėtų būti nurodyta, ne tik kas įgyvendina atitinkamo muziejaus savininko teises ir pareigas, bet ir kas yra jo savininkas. Būtina papildyti Įstatymo projektą.

7. Įstatymo projekto 8 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad *nacionalinius muziejus steigia, reorganizuoja, pertvarko ir likviduoja Vyriausybė, o Kultūros ministerija įgyvendina kitas šių įstaigų savininko teises ir pareigas*. Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 8 punkte yra nurodyta, kad Vyriausybė „*steigia, reorganizuoja ir likviduoja Vyriausybės įstaigas, steigia įstaigas prie ministerijų ir paveda ministerijoms įgyvendinti įstaigų prie ministerijų savininko teises ir pareigas (išskyrus sutikimų dėl tokių įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo priėmimą), steigia, reorganizuoja ir likviduoja kitas biudžetines įstaigas, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybė ar Vyriausybės įgaliota valstybės valdymo institucija*“.

Siūlome įvertinti, ar iš viso tikslinga Įstatymo projekte formuluoti nuostatas, kurios yra sureguliuotos Biudžetinių įstaigų įstatyme (pvz., žr. Biudžetinių įstaigų įstatymo 4 straipsnio 2, 3 dalis, 5 straipsnio 2 dalis ir t.t.); mūsų nuomone, pakaktų nuorodos, kas yra atitinkamo muziejaus savininkas (žr. šios išvados 6 pastabą). Jei šios nuostatos liktų, mūsų nuomone, Vyriausybės funkcijos turėtų būti siejamos su sprendimų dėl biudžetinės įstaigos reorganizavimo, pertvarkymo, likvidavimo priėmimu.

Šiuo aspektu, taip pat ir sisteminio reguliavimo aspektu reikėtų įvertinti ir kitas Įstatymo projekto nuostatas, pvz., Įstatymo projekto 9 straipsnio 1 dalyje yra nurodyta, kad *valstybinius muziejus steigia Vyriausybė, o šių įstaigų savininko teises ir pareigas įgyvendina Kultūros ministerija* (o kas priimtų sprendimą likviduoti- jau ne Vyriausybė?).

8. Įstatymo projekto 9 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad „*Valstybiniai muziejai yra pagrindiniai specializuoti muziejai*“. Atkreipiame dėmesį, kad Įstatymo projekte nėra nurodomi (ar apibrėžiami) nei kas yra *specializuoti muziejai*, nes kokie yra *nepagrindiniai specializuoti muziejai*. Siūlome įvertinti šį aspektą ir atitinkamai patikslinti formuluotę.

9. Siūlytume įvertinti, ar nereikėtų papildyti 11 straipsnio 1 dalį, nurodant kitų muziejų statusą - viešieji ar privatūs juridiniai asmenys, taip turėtų būti nuoroda ir į jų padalinius (derinant su Įstatymo projekto 2 straipsnio 5 dalimi).

10. Įstatymo projekto 12 straipsnyje nurodoma, kad muziejų kompetencijų centrai yra juridiniai asmenys. Siūlome įvertinti, ar nereikėtų duoti nuorodos į viešuosius ar privačius juridinius asmenis. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad 6 punkte nurodomas reglamentavimas (duodama nuoroda tik į muziejų kompetencijų centro nuostatus) yra per siauras ir neatitinkantis kitų (ne biudžetinių įstaigų) juridinių asmenų steigimo dokumentų (atsižvelgiant į tai, kad šie centrai gali būti bet kokios teisinės formos juridiniai asmenys). Būtina patikslinti.

11. Siūlome įvertinti, ar nebūtų tikslinga Įstatymo projekto 14 straipsnio papildyti nuostata, analogiška (performuluojant ir pritaikant muziejų vadovams), kokia nurodyta Vyriausybės 2022 m. spalio 5 d. nutarimu Nr.985 Seimui pateikto Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo Nr.IX-2395 pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsnio 5 dalyje („5. *Savivaldybės kultūros centro vadovas, kuris nebuvo skirtas be konkurso antrajai penkerių metų kadencijai šio straipsnio 4 dalyje nurodytu atveju, turi teisę dalyvauti viešame konkurse šio kultūros centro vadovo pareigoms eiti*“).

12. Įstatymo projekto 16 straipsnio 2 dalies 2 punkte reikia nurodyti kam *muziejaus taryba teikia pasiūlymus*, o šio straipsnio 3 dalyje prieš žodį „teikimu“ praleistas žodis „vadovo“.

13. Įstatymo projektas tikslintinas teisės technikos aspektu, atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (2021 m. lapkričio 18 d. d. įsakymo Nr. 1R-388 redakcija), reikalavimus:

13.1. Įstatymo projekto pavadinime žodis „*ĮSTATYMAS*“ turėtų būti rašomas atskiroje eilutėje, centre;

13.2. Įstatymo projekte pirmą kartą duodant nuorodą į atitinkamą įstatymą jo pavadinimas rašomas pilnai, o kitur toliau- jau be žodžių „*Lietuvos Respublikos*“ (šiuos aspektu peržiūrėtini ir tikslintini Įstatymo projekto 8, 9, 10, 11 ir kt. straipsniai);

13.3. Įstatymo projekto 4 straipsnio 2 dalyje vietoj žodžių „1 dalyje“ įrašyti žodžiai „1 dalies“.

14. Dėl aiškinamojo rašto:

14.1. aiškinamojo rašto 1 punkte nurodomi vienas iš tikslų – sukurti teisinės prielaidas muziejų kompetencijų centrams „*ateityje tapti savarankiškais juridiniais vienetais*“. Mūsų nuomone, aiškinamajame rašte turėtų būti pateiktas tokio siekio (didinti juridinių asmenų skaičių) detalesnis pagrindimas bei lėšų poreikis;

14.2. aiškinamojo rašto 3 punkte tikslintina pateikto teksto sudėtinių dalių numeracija.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Daiva Gubistienė